

น้ำ ครึ่ง แก้ว

ก่อนออกเดินทางไปเยี่ยมบ้านทุกครั้ง

**ผมจะพำนักในแก้วภายในใจของตนเองออกให้เหลือครึ่งแก้ว
เพื่อรอคอยการเติมเติมน้ำที่เหลืออีกครั้ง**

ซึ่งก็คือเรื่องราวใหม่ที่จะเกิดขึ้น พวกเขาเป็นชีวิตใหม่ ทุกสิ่งยังคงสดใหม่ แต่สิ่งที่เหมือนกันคือพวกเขาทุกคนอยู่ในความรับผิดชอบของผม

ในฐานะพยาบาลเยี่ยมบ้าน ผมมักจะได้พบเจอเรื่องราวที่ซ้ำเติมในทุกๆ วัน เรื่องราวของการเจ็บป่วย ความทุกข์ทรมานจากโรคร้ายทั้งทางร่างกายและจิตใจ อารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงและพร้อมจะระบายความอัดอั้นได้ทุกเมื่อ ราวกับน้ำอัดลมที่เพิ่งเปิดฝา มันพร้อมจะระเบิดหรือปะทุออกมา เมื่อที่ไม่ได้ตั้งใจเข้ามาๆ หลายคนก็อาจจะเริ่มเรียกร้อง มันวนเวียนซ้ำแล้วซ้ำเล่า จนผมรู้สึกว่ามันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตการทำงาน ไม่ซึมมันกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของผมเลยละ

ถึงจะเจอกับสถานการณ์แบบนี้ เชื้อใหม่ลึกลับๆ แล้วผมกลับมีความสุข และจะมีความสุขทุกครั้งที่ได้ออกเดินทางไปเยี่ยมพวกเขาที่บ้าน จะเชื่อหรือไม่ว่าภาพของผู้ป่วยชายหญิง ที่เจ้าหน้าที่หลายๆ ท่านได้พบเห็นในหอผู้ป่วย การเรียกร้องสิทธิประโยชน์ และความไม่พึงพอใจต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่โรงพยาบาลนั้น มันไม่มีแล้วเมื่อพวกเขากลับไปที่บ้าน ผมก็ไม่อาจบอกได้ว่าเป็นเพราะเหตุใด พวกเขาให้การต้อนรับผมเป็นอย่างดี เอื้อเฟื้อและแสดงถึงความจริงใจที่จะเรียนรู้สิ่งที่ผมพยายามจะสอน ผมร่วมแบ่งปันเหตุการณ์ที่ยากลำบากในชีวิตของพวกเขา และแบ่งปันความสุขกับพวกเขาท่ามกลางรอยยิ้มที่เปื้อนคราบน้ำตาล

จนบางครั้งพวกเขาคงลืมไปว่าผมก็เป็นเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลเหมือนกับคนอื่นๆ บางครอบครัว ผมกลายเป็นคนสำคัญ พวกเขาบอกผมอย่างนั้น และผมก็ยินดีเสียด้วยสิ จากที่เคยรู้สึกไม่ดีกับเจ้าหน้าที่คนอื่นๆ บนหอผู้ป่วยพวกเขา กลับบอกกับผมในตอนหลังว่า **“คุณหมอ และคุณพยาบาลคงงานยุ่ง”** นำเสียง แหวดทำทาง นั้นแสดงออกถึงสิ่งที่อยู่ในใจอย่างชัดเจน มันเป็นความรู้สึกที่คนฟังอย่างผมสัมผัสได้

นายพีชระภรพจน์ ศรีประสาร
หน่วยบริการพยาบาลผู้ป่วยที่บ้าน
ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลรามาริบัติ

ผมมีโอกาสดูแลผู้ป่วยมะเร็งในสมองระยะสุดท้ายรายหนึ่ง โดยมีภรรยาเป็นผู้ดูแล เธอแทนตัวเองว่า “ป้า” และอนุญาตในผมเรียกเธอว่า “ป้า” ด้วย ป้าจิวเล่าให้ผมฟังในวันที่เราเจอกันครั้งแรกๆ ตอนที่ผมเริ่มฝึกการดูแลให้กับเธอเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการดูแลต่อที่บ้าน

เธอเล่าว่า อยู่กับลุงสกลทุกวันไม่เคยห่างกันเลยแม้แต่วันเดียว ตอนเช้าออกไปทำงานและกลับมาพบหน้ากันทุกวันในตอนเย็น ทั้งคู่ต่างก็ตั้งหน้าตั้งตาทำงานเพื่อหาเลี้ยงปากท้องของคนในครอบครัว จนกระทั่งวันหนึ่งลุงมีอาการปวดหัวมากรุนแรงซึ่งเป็นมากกว่าครั้งก่อนๆ จนถึงต้องเข้ารักษาที่โรงพยาบาล หลังจากนั้นเธอก็ทราบว่าลุงเป็นโรคมะเร็งในสมองระยะสุดท้ายจะอยู่ได้อีกไม่ถึง 6 เดือน “มันเป็นประโยชน์ที่เจ็บปวดที่สุดในชีวิตของเธอ” แล้วเธอก็เริ่มสะอื้น ร่ำให้อยู่อย่างนั้น...

โรคที่กำลังกลืนความทรงจำของลุงไปที่ละนิด เมื่อเนื้อร้ายเริ่มกระจายไปทั่วในเนื้อสมอง อดีตและปัจจุบันของลุงกำลังเลือนหายไปช้าๆ โดยที่ไม่มีป้าอยู่ในภาพความทรงจำนั้นเลย “ในที่สุดคุณลุงจะจำป้าไม่ได้” ผมบอกกับเธอ

เธอเล่าว่า “การได้เจอชีวิตที่ตื้นนั้นเปรียบเสมือนฉันได้เจอเพื่อนแท้ และการได้เป็นคู่ชีวิตนั้นมันคือสายใยผูกพัน ถักทอเป็นครอบครัว ที่เปี่ยมล้นไปด้วยความหมาย ความเห็นอกเห็นใจ หลอมรวมเป็นความห่วงหาอาทร เป็นวัชชีนที่สร้างภูมิคุ้มกันและให้รู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย ความรู้สึกเหล่านี้กลายเป็นพลังที่จะต่อกับโรคร้ายได้” มันจึงเป็นเรื่องยากสำหรับเธอที่จะทำใจให้ออมรับการสูญเสียครั้งนี้ได้

“ถึงแม้เวลาจะพลัดพรากหลายอย่างไปจากชีวิต
แต่ขณะเดียวกันเวลานำพาสิ่งงดงามมาให้เราได้ชื่นชมเสมอ
อาจจะมาในแบบที่บางครั้งเราก็ไม่อาจนึกฝันได้
มันอาจจะเป็ความทรงจำที่งดงาม...” ผมพยายามปลอบใจเธอ

ห้องเช่าสี่เหลี่ยมเล็กๆ ที่อยู่ตรงหน้าผมในเวลานี้คือบ้าน คือที่พักกายและใจอันอบอุ่น แม้จะไม่ไ้ดังดงามสวยหรู แต่ก็ดูสะอาดเรียบร้อย ซ้ายมือของผมเป็นเตียงนอนของลุงสกล ถัดจากเตียงนอนเป็นห้องน้ำและหน้าห้องน้ำก็เป็นห้องครัวสำหรับการเตรียมอาหารให้ลุง ความมือเป็นห้องเล็กๆ อีกห้องของลูกชาย ภายในอ้อมกอดของห้องทรงสี่เหลี่ยมนี้ ข้าของทุกอย่างถูกจัดวางเข้าที่อย่างเป็นระเบียบ กลิ่นสะอาดในตัวห้องเล็กๆ นี้ทำให้ผมลืมไปเลยว่ามันคับแคบแค่นี้

ผมติดตามไปเยี่ยมอาการของลุงที่บ้านซึ่งป่าจิวให้อาหารทางสายได้ดี และดูแลหมะได้อย่างมืออาชีพ การพยาบาลที่นุ่มนวล ใส่ใจในรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ ก็สามารถทำให้ผู้ป่วยและญาติของผมเป็นสุขได้อย่างไม่น่าเชื่อ พวกเขาทิ้งกับการที่ผมบอกให้เติมเกลือลงในอาหาร ซึ่งจะช่วยให้อาหารอร่อยและรสชาติของมันเป็นสุขได้อย่างไม่น่าเชื่อ วันหนึ่ง หรือวิธีการเช็ดตัวโดยการเช็ดจากบริเวณอวัยวะส่วนปลายเข้าสู่ส่วนต้น เพื่อเปิดรูขุมขน ช่วยระบายความร้อน และช่วยให้ผู้ป่วยใช้ลดลงได้ มันเป็นเรื่องละเอียดเล็กๆ น้อยๆ ที่พวกเขาไม่เคยรู้มาก่อน ผมจึงได้เรียนรู้ว่าคนส่วนใหญ่ที่ประทับใจเรา เขาก็ประทับใจจากสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ที่เป็นประโยชน์นั้นแหละ

ในฐานะที่ผมใกล้ชิดกับผู้ป่วยและญาติ ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงในชีวิตการเจ็บป่วยของพวกเขา ได้เห็นวัฒนธรรมและความเชื่อของแต่ละบ้าน ผมอยากจะบอกว่าผู้ป่วยและญาติส่วนใหญ่ที่นั่นน่ารักและเคารพในความเป็นวิชาชีพของพวกเราทุกคนมากนัก หลายครั้งที่พวกเขาโกรธและไม่พอใจกับระบบการทำงานของโรงพยาบาล หรือไม่พอใจบุคคลใดคนหนึ่งเป็นการส่วนตัวนั้น ผมขอเป็นกระจกสะท้อนให้เจ้าหน้าที่ทุกคนรับรู้ด้วยกันว่า พวกเขาไม่ได้โกรธแบบนั้นจริงๆ จังๆ หรือ พวกเขาเพียงแค่อยากให้มีใครสักคนเห็นใจ ดูแลเขาให้ดี และคอยรับฟังปัญหาของพวกเขาบ้างในบางครั้งที่มีโอกาส

ความตายใกล้เข้ามาคล้ายกับพายุที่กำลังก่อตัวขึ้นอย่างช้าๆ

“ความตายนำมาซึ่งความสงบ เป็นความงามของธรรมชาติที่สมบูรณ์รูปแบบหนึ่ง ที่มนุษย์ทุกคนจะได้รับ ผู้ที่เป็นเจ้าของร่างจะไม่รู้สึกทุกข์ทรมานอีกต่อไป ทัศนะของความตายในศาสนาพุทธนั้นเชื่อว่าจิตจะหลุดลอยไป และจะกลับมาเกิดอีกครั้งเพื่อใช้กรรมจนกว่าจะบรรลุนิพพาน การที่ผู้ตายได้จากโลกนี้ไปนั้นจึงเชื่อว่าเป็นการหมดกรรมในปัจจุบันชาติ”

บางครั้งผมก็ใช้เวลาพูดคุยกับป่าจิวในเรื่องความเชื่อเหล่านี้ หวังจะให้เธอทำใจยอมรับได้

ในครั้งที่ 3 ของการมาเยี่ยมที่บ้านผมได้พบกับเหตุการณ์ที่เรียกว่า **“การจากเป็น”** เพราะลุงสกลจำใครไม่ได้ อีกแล้ว แต่ป่าจิวก็ยังไม่สามารถจะทำใจยอมรับได้ กระทั่งหนึ่งคืนที่เบียดตัวแทรกอยู่ท่ามกลางตึกสูงระฟ้าของเมืองหลวงนี้สักวันคงจะเป็นบ้านหลังสุดท้ายของลุงอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ ทว่าสักวันป่าจิวคงจะยอมรับกับเหตุการณ์ในวันข้างหน้าได้

อีกไม่นานหลังจากนั้นผมก็ได้ยินข่าวว่าลุงสกลจากไปอย่างสงบ ปลายสายที่โทรศัพท์มาเล่ายังคงสั่นเครือในตอนนั้น หลังจากนั้นผมก็ได้โทรศัพท์ติดต่อกับคุณป้าเป็นระยะเพื่อให้กำลังใจ ป้ายังคงเดินทางบนเส้นทางเดิม แม้จะขาดเพื่อนแท้ที่อยู่เคียงข้างแต่ป้าก็ยังมีลูกๆ และหลานๆ ที่คอยเติมเต็มให้กำลังใจ ป้าดูจะน้ำเสียงสดใสขึ้นในครั้งหลังของการโทรศัพท์พูดคุยแม้จะนึกถึงเหตุการณ์หลายต่อหลายครั้งที่ทำให้รู้สึกว่ายากจะผ่านไป แต่ป้าก็รับปากกับผมว่าจะอยู่ต่อเพื่อเป็นที่พึ่งทางใจให้กับลูกๆ เช่นเดียวกับที่ลุงเคยเป็นที่พึ่งให้กับป้า

ทว่าชีวิตของผู้คนยังคงหมุนวนรอบตัวผมในทุกๆ จังหวะของการก้าวเดินในแต่ละวัน เรื่องราวแปลกใหม่เติมเต็มในชีวิตของผม โลกของผมยังคงเป็นโลกกว้างที่ท้าทายให้ออกไปค้นหาได้อย่างน่าเบื่อ แล้วผมก็ยิ้มให้กับผู้ป่วยรายใหม่ที่ผมกำลังเดินเข้าไปหา ช่างแปลกจริงๆ มันไม่เคยให้ความรู้สึกที่เหมือนเดิมเลย